

15.11.2013

LUOTTAMUKSELLINEN

2.11 Toteutetaan viipymättä kansallinen sähköinen palveluväylä ja sähköinen tunnistautuminen kustannustehokkaasti sekä Viron yhteistyömahdollisuudet täysimääräisesti hyödyntäen (Kansallinen palveluarkkitehtuuri). (VM)

Esityksen substanssidiin

Kokonaisuutta kutsutaan ICT2015 työryhmän loppuraporttiin perustuen yhteisnimityksellä Kansallinen palveluarkkitehtuuri ja sen keskeiset osat ovat palveluväylä, sähköinen tunnistaminen ja sähköiset palvelukanavat (kansalaisille, yrityksille ja viranomaisille).

Palveluväylä mahdollistaa tiedon välityksen organisaatioiden välillä yhdenmukaisesti sovituilla tavoilla (yhtenäiset tiedon kuvaukset, rajapintakuvaukset ja standardit) perustuen avoimiin rajapintoihin ja keskeisten osien osalta avoimeen lähdekoodiin. Hallinnon tietojärjestelmien nykyisestä laajasta päällekkäisestä saman tiedon tallennuksesta ja lukuisista yksittäisistä integraatoratkaisuista siirrytään yhtenäiseen standardoituun ja keskitetyksi hallintoituun malliin, joka mahdollistaa tietojärjestelmien kehittämisen kustannustehokkaammin ja nopeammin. Samalla sekä kehitettävien sähköisten palvelujen että hallinnon operatiivisten tietojärjestelmien laatu paranee. Palveluväylän toteuttamisessa hyödynnetään yhteistyömahdollisuudet Viron kanssa ja palveluväylä tulee pohjautumaan Viron kansalliseen X-road ratkaisuun.

Kansallisessa sähköisessä tunnistamisratkaisussa valtio takaa kansalaisten sähköisen identiteetin ja tunnistusvälineitä voidaan tuottaa markkinaehtoisesti. Tämä mahdollistaa kaikki kansalaiset kattavan, luotettavan ja tietoturvallisen pohjan sähköiselle tunnistamiselle, sähköisen tunnistuksen välineiden markkinoiden laajenemisen, vahvistaa markkinaehtoista kilpailua ja luo puitteet uusien kehittyneiden tunnistusvälineiden pääsemiseksi markkinoille. Samalla ratkaisussa valmistaudutaan täyttämään tulevat EU-regulaation vaatimukset rajat ylittävälle sähköiselle tunnistamiselle.

Lisäksi luodaan tällä hetkellä puuttuvat kansalliset ratkaisut yritysten, muiden organisaatioiden ja kansalaisten roolien ja valtuutusten hallintaan sekä kansalaisten, yritysten ja viranomaisten tarvitsemat toimialat ylittävät yhteiset sähköiset palvelukanavat. Tietosuojan takaamiseksi luodaan kansalaisille omien julkisen hallinnon rekisteritietojen katselu ja tiedon välityksen hallintapalvelu.

Palveluarkkitehtuurin avulla voidaan merkittävästi parantaa kansallista tietojärjestelmien yhteentoimivuutta erityisesti julkisessa hallinnossa. Yhteentoimivuuden lisäksi Palveluarkkitehtuuri luo aiempaa paremmat liiketoimintaedellytykset yrityksille ja erityisesti PK-sektorille, sillä uusi toimintamalli ja avoimet rajapinnat parantavat niiden edellytyksiä osallistua julkisiin ICT-hankintoihin sekä mahdollisuuksia luoda uusia innovatiivisia palveluja julkista tietoa hyödyntäen (liittyy myös RAPO 2.13 kohtaan). Palveluarkkitehtuurin toimeenpanotason vastuut organisoidaan virastotasolle valtiovarainministeriön hallinnonalalle (liittyy myös RAPO 3.9 kohtaan).

Arvio esityksen taloudellisista vaikutuksista

Suorat budjettivaikutukset ovat vuosina 2014–2017 kehysten mukaisesti 120 miljoonaa euroa sisältäen vielä kohdentamattoman kehysvarauksen.

Kestävyysvaikutusten osalta arvioidaan, että Palveluarkkitehtuurin ollessa täysimääräisesti julkisen hallinnon (valtio ja kunnat) käytössä, se vaikuttaa kaikkien hallinnonalojen toimintaa tehostavasti, helpottaen hallinnon tietojärjestelmien ja virtaviivaista toimintaprosessien kehittämistä, samalla luoden uusia liiketoimintamahdollisuuksia yksityissektorille, jolloin kansallinen kokonaisvaikutus

kestävyysvajeeseen voisi olla n. 500 miljoonan euron tasolla 10 vuoden aikaperspektiivillä tarkasteltuna.

Lopputuote - toimenpiteen ajateltu käsittely- ja voimaantuloaikataulu – luokka B.

Tavoitetilassa Kansallinen palveluarkkitehtuuri on kokonaisuudessaan toiminnassa ja julkinen hallinto hyödyntää sitä keskeisenä välineenä toiminnassaan, mutta koska koko julkisen hallinnon tietojärjestelmien saaminen arkkitehtuurinmukaiseksi vie aikaa, on tällä hetkellä realistinen arvio, että tavoitetilaan voidaan kaikilta osin päästä 10 vuodessa.

Ensimmäiset tarvittavat lainsäädäntömuutokset palveluarkkitehtuurin toimeenpanovastuiden organisoinnin ja ensimmäisten palvelujen osalta tehdään 2014 alkupuolella, ehdotus virastotason operatiivisten toimeenpanotehtävien organisoinnista Väestörekisterikeskukseen perustettavaan yksikköön tuodaan talouspoliittisen ministerivaliokunnan päätettäväksi 1.2.2014 mennessä, operatiivinen yksikkö perustetaan ja sen juridinen toimivalta varmistetaan lainsäädännöllä mahdollisimman nopeasti ja samanaikaisesti edetään Palveluarkkitehtuurin suunnittelutyön pohjalta toteutukseen siten, että palveluväylä on tuotantokäytössä erityisesti perustietovarantojen tietojen ja kansalaisten omien tietojen katselun osalta v. 2015.